ANY IV *Sabadell 25 Abril 1890* NÚM. 145

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Madoz, núm. 31 y 35
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell . . . . . 2 rals al mes
Fora . . . . . 8 » trimestre.
Un número sol. . . . . 1 »
Anuncis á preus convencionals.

FÓRMULA CIENTIFICA DEL REGIONALISME

V Y ÚLTIM

Per si algú vegés ab estranyesa que reneguém aixís de la política creyent qu' es en lo sentit verdader d' aquella paraula, devém desvaneixer son erro. Los catalanistas denigrém la política, sí; pero la que 's presenta tallada ab lo patró que ha Madrit s' ha fet de moda; denigrém aquella farsa que allá disfressan ab lo nom de política, que nosaltres li conservém tant sols perque 'ns entenguin; pero en cambi 'ls catalanistas fem política: ¿cóm nó si tot ideal l' enclou d' una manera forsosa? Mes la fem sana, inspirada en alts exemples, ó com digué molt encertadament l' anterior y molt docte President de la *Lliga de Catalunya*, la fem del modo que la entenían los nostres avis: y si voleu saber lo concepte que d' ella 'n tenían, enmiralleuvos en los seus actes tots plens de virilitat y de grandesa y respirant arreu llibertat y justicia.

¡Quin contrast tant remarcat entre aquesta noblesa y aquella rastreria! La rastreria política qu' en lloch de radiar la llum del exemple, radía á totas parts danys y miserias que á tot lo poble y á totas sas classes y estaments per un igual arriban. Ella es la que, per sentiments egoistas, está portant á cap la mes desgavellada administració dels interessos que son ben nostres, fent ja vulgar la idea y la frasse de que en la farsa que s' en diu torn pacífich dels partits en lo poder, espera cada un d' ells la taula pera *disfrutar de las delicias del presu-*

post. Ella es la que ha ferit de mort per varias voltas la nostra Industria, benehida per tants centenars de pobras familias al menjar lo pa afanyat y honradíssim que 'ls hi proporciona; aquesta Industria que si ha pogut reviscolarse es degut á que 'l nostre poble no empren lo trevall sino que s' hi abrahona, no fentli nosa ni un instant los regalius de la suhor que constantment amaran son rostre. Ella, la política, es la que dihentse un día amiga de la Agricultura, l' ha postrada ab sos enganys y sos discursos de prestidigitador ab que alguns varen embaucarse; y es tant cert que desprecía aquesta font de riquesa del pays, per quant estém veyent que si alguna cosa bona 's porta á terme en favor de la classe pagesa, es deguda únicament á la iniciativa particular: y encara veyent aquesta iniciativa no ha sabut allargarli la ma amistosa pera ajudarla y recompensarla. Y ella es, en fi, la que 's preocupa tant per la il-lustració del nostre poble, que sega ja nostres primers passos en lo camí de la educació científica, prohibintnos ab orde tiránica l' ús de nostra benvolguda llengua, qu' es la única ab que sabém expressar lo mes íntim del nostre ser y aquella ab que parla sempre nostre cor. ¡com si nostres sentiments no fossen germans de nostra intel-ligencia! y, mes encara, nos fa tornar rojas las galtas de vergonya al tenir que buscar, per son abandono, la Ciencia en textos vinguts de fora la Península, escrits en llengua forastera, pero que ab l' ús de cada día se 'ns va fent mes familiar que aquella que tractan d' imposarnos per forsa.

Aixís es com nos tractan aqueixas turbas políticas; aixís es com entenen lo bé del pays: desgavellan la administració atenentse al refrá castellá del *riu revolt*, ja que ab interessos agens es molt plá jugarhi; abandonan las fonts de riquesa del pays perque tenen y aborreixen lo trevall constant que 'ls recrimina y tira en cara sa gandulería burocrática; y no 's preocupan per la ensenyansa potser perque aixís tinguém mes temps pera anar á apendrer la Ciencia en los espectácles de xefardería que cada día 's donan en los rotllos ahont se reuneixen los que 's diuhen representants de la Nació.

Ja veyem, donchs, si n' es de natural y necessari que tot lo poble de Catalunya s' uneixi pera protestar, ensemps que de cor, ab trevalls que pugan durlo al ideal que anhela;y á aqueixa necessitat obeheixen las Agrupacions y Centres catalanistas. En ellas poden aixuplugarse

tots los catalans de cor sencer; y que no temi 'l ciutadá mes honrat y mes mirat en sos actes, de formar part d' una agrupació que 's proposa fins determinats y práctichs, no; que la causa 'l conduhirá sols al palench de la noblesa, y en lo terreno práctich á la defensa de la justicia y dels drets sagrats morals y materials. d' ahont surten afavorits, per lo camí de la mes extricta rectitut, fins los interessos particulars. Y aquí 's veu clara la grandesa y la bondat de nostras ideas y sa diferencia marcada ab las dels partits polítichs. Aquestos pera mantenir, d' un modo ó altre defensors de sas rastreras causas, han d' enllepolir á sos adeptes afavorint sos interessos particulars qu' están en contraposició ab los generals del pays als que vexan y trepitxan sense mirament de cap mena. Las agrupacions catalanistas, al contrari, sense compromisos ni embolichs, que no 'ls necessita cap causa justa, defensan los interessos generals als quals s' acomodan y ajustan perfectament los particulars quan son bons y atendibles; y com sols los que volen defensar aquestos últims son los que forman número en lo camp catalanista, resulta que sense esfors de cap classe y de la manera mes natural, al lluytar per lo bé del pays, trevallan, pero ab lo front ben alt, pera 'l be propi y particular. ¿Se vol, donchs, causa mes noble y profitosa?

Al principi hem dat una idea de lo qu' entenem per fórmula científica del Regionalisme; de la discussió d' aquesta fórmula hem deduhit que la nostra causa es verdadera, bona y bella; y hem vist, en resum, las manifestacions que l' afavoreixen y las únicas que li son contrarias: l' indiferentisme y la política; pero també hem deduhit que 'l día en que desaparega l' indiferentisme dels catalans, avuy tebis en amor á la Patria, ó desconeixedors de sos debers y drets com á fills de Catalunya, aquell día la política á casa nostra haurá perdut tot son poder y no tindrém temps de mirarla ab despreci perque en un moment podrém aniquilarla. Trevallém, donchs, incansables, pera reduhir de día en día aquell indiferentisme; dirigim tots nostres esforsos á obrir los ulls dels incauts y á vencer la inercia dels estóichs; imposemnos la tasca de comunicar de cor en cor l' escalf de nostre entussiasme; que 'l día en que veyém terminada nostra obra, trucarém al cancell dels nostres ideals, puig un pobie ferm y unit va tant lluny com vol, quan te, com lo nostre, per senyeras la honradés y la no-

blesa, y quan camina sempre aixuplugat sota 'l dosser de la justicia.

J. T.

SECCIÓ POLÍTICA

Déyam en l' últim número que 's tractava de conseguir la conciliació lliberal entre 'l Gobern y 'n Lopez Dominguez, Gamazo y Martos.

No obstant, per are no s' ha conseguit res de lo que intentavan los *ilustres jefes* lliberals.

Sens dupte la Patria no necessita encara sos desinteressats esforsos.

O potser no 's van avenir en las condicions al tarifarse mútuament la seva propia importancia.

Com si no fos prou l' intent de conciliació entre 'ls lliberals veyém en los telégramas de Madrit que 's tracta també de conciliar á 'n Cánovas y 'n Romero Robledo.

Es á dir que 'l partit conservador anyora la barra de son antich lloch-tinent y procura atreures á la *nata y flor* de la politica espanyola.

No extranyariam que la tal conciliació fos un fet ben prompte.

Entre 'ls politichs á la madrilenya tot es permés y tot es digne.

Per això si avuy 's barallan y s' insultan com á pescateras, demá s' abrassan y s' estiman com á bons germans.

Es alló que diu lo ditxo:

Deu 'ls cria y... la gana 'ls ajunta.

Lo Gobern, segons diuhen los diaris de Madrit, en previsió de lo que puga ocórrer lo dia 1.er de Maig próxim, aumentará la guarnició de la vila y Cort.

No comprenèm lo perque de tals temors en lo Centre de la Nació espanyola.

A no ser que tots los obrers d' Espanya vaigin á fer la anunciada manifestació á la Porta del Sol.

Perque si l' han de fer no més los obrers madrilenys, nos sembla que ab quatre soldats y un cabo n' hi haurá prou pera mantenir l' ordre.

***

Heus aquí 'l sistema que segueixen nostres gobernants.

Sistema centralista pur.

La qüestió es assegurar l' ordre en lo Centre de la Nació, puig aixís ja estará assegurat també en lo restant de las provincias.

Quant justament aquesta vegada, no essent Madrit cap centre industrial, ni miner, no hi ha perill de perturbarse allí la tranquilitat pública.

A no ser que ho faigin las turbas d' empleats ó cigarreras, que tan preocupan de tant en tant á las autoritats madrilenyas.

Mes que hi farém, si ells son aixís.

Gracias encare que no hagin concentrat á la Cort tota la farsa pública de las Provincias.

Y á aquestas, que 'l dimoni se las emporti.

Don Segimon Moret y Prendergast ha donat una nova proba de sa *reconeguda formalitat política.*

Sapigut es que en la qüestió dels crédits supletoris del ministeri de Marina, com á president de la comissió, presentá un dictámen contrari á dits crédits y combatí 'l vot particular favorable á lo demanat pel Ministre, qual vot particular s' ha convertit en verdader dictámen, com ja diguerem en nostre últim número.

Donchs, tot d' un plegat y quan menos era d' esperar, ha donat lo senyor Moret un tom defensant ab gran calor lo mateix que combatí no fa molts dias.

Lo qual res té d' estranyar tractantse d' aquesta gent que sols sab progressar á l' esquena del pays.

Gran succés: descubriment prodigiós.

La competencia promoguda en nostres teatros ab motiu del estreno de l' ópera *Carmen,* ha donat lloch á fixar la vordadera situació de nostra estimada Sabadell.

Segons datos, resulta que nostre amich lo senyor Ribot y Serra tenia permís exclusiu de la casa editorial de la *Carmen* pera posarla en escena en nostra ciutat y en cambi la empresa de Barcelona té permís pera posarla en escena en qualsevol punt d' Espanya.

Y com després de tantas discusions y controversias no pogué representarse en lo Teatre Principal la célebre ópera de Bizet, resulta que si la empresa que tenia permís pera posarla en escena en tota Espanya, no ho ha pogut ferho á Sabadell, es senyal evident y positiva de que Sabadell no pertenéix á Espanya.

¡Y després nos enfadarém si 'ns diuhen separatistas!

LO COL-LEGI DE NOTARIS

DEVANT LOS APÉNDICES DEL CÓDICH CIVIL

Varias vegadas nos hem ocupat ja de la desditxada actitut del Col·legi Notarial de Catalunya devant los Apéndices del Códich als quals pensa contribuhir fentse cómplice de la obra destructora del nostre Dret.

La Notaría, periódich eco d' aquella Corporació, prou prova en un de sos darrers números de defensar tan inexplicable antipatriotisme; pero no ho logra pas.

Al contrari: lo que ha lograt sols es posar més en evidencia lo improcedent de sa conducta que nostre estimat colega *La Renaixensa* comenta molt bé ab los següents párrafos:

Totas las rahons de *La Notaría* se reduheixen á dir que entre no fer res y fer lo de la Assamblea, es preferible lo darrer. No som de la mateixa opinió ni ho pot serho cap catalá de cor: podría serho, en tot cas, si realment s' hagués necessitat aquella Assamblea pera que á Madrit coneguessin lo nostre Dret: allavors á un mal menor podrian sacrificar un xich de dignitat patria, pero desde 'l moment que l' acte de la Assamblea es á un temps innecessari é inútil, á qué vé rebaixarse, á qué vé ajudar realment als codificadors madrilenys demostrant que aquí hi há qui assenteix á la seva conducta uniformadora, á qué venia abandonar lo tó constant de varonil protesta de Catalunya al tractarse del seu Dret Civil?

Y ¿quí li ha dit á *La Notaría* que no hi ha més que dos cosas á fer: ó callar, ó ajudar á la gent de Madrit? Nosaltres no callém, sino que protestém y protestarém sempre: pero si no s' acontenta ab una protesta, que devant lo mal irremediable es al cap y al fi lo més patriótich y digne, altres camins se poden seguir; y si un ne vol, aquí té l' *Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro*, que comensant per protestar contra 'ls Apéndices, proposa després un medi més ó menos aceptable (que no es ara ocasió de dirho), pero en lo que 's veu molt amor á Catalunya y no s' hi troba res que fereixi 'ls sentiments de dignitat patria.

Mes ¿á qué tant discutir? La qüestió está ben clara. La conducta del Col·legi de Notaris de Catalunya, no es més que la conducta del *pasteleig*. La Assamblea notarial no es més que un *pastel:* y qui pasteleja no es pas qui ha de donar llissons de patriotisme als que, abans que tot, estiman á la seva patria. Be prou 'ns ho figurárem que 'l sistema de *pasteleig* imperaria, al veure, en circunstancias tan críticas pera 'l Dret Catalá, elevar al Deganat del Col·legi de Notaris, á qui, essent diputat á Corts com es encara, no s' atreví á anar á Madrit en lo lloch d' honor, á defensar la llegislació catalana, amenassada per l' article 15 del nou Códich Civil: tot per las contemplacions al jefe del seu propi partit, senyor Sagasta.

Nó, nosaltres no extranyém que la política del *pasteleig* hagi imperat en lo Col·legi de Notaris. Era ben bé 'l lloch del diputat ministerial senyor Soler y Plá, lo qui va á Madrit quan en Sagasta 'l necessita pera alguna votació, y no hi va quan se tracta del Dret Catalá, la Presidencia d' una Assamblea de Notaris, en que 's tractés d' ajudar als que no pensan en altra cosa, ni persegueixen altre fi, que l' anulació del Dret de Catalunya per medi de la uniformitat llegislativa, ab la base de la llegislació civil castellana.

Y ara, que torni 'l senyor Soler y Plá á volguer fer lo patriotero tot enganyant á Catalunya.

***

Pero una de las entitats que ab major energía ha atacat al Col·legi de Notaris en aquest assumpto es la revista *La España Regional*, que parla aixís:

Aixís com la Inquisició y 'ls *golillas* serviren pera 'ls Reys absoluts d' instrument de centralisació y tiranía, los Notaris de Barcelona que han acomés la obra de esquarterar nostre Dret y aplicar sos membres dislocats en las celdas del Códich Civil, continúan la obra deplorable dels centralisadors. Prefereixen dar gust á la direcció del Registre y als prohoms de la política, que defensar varonilment la integritat de nostre Dret Civil. Recórdinse 'ls notaris aludits que 'l premi del servilisme sol ser lo despreci. Lo dia que 'l nostre Dret quedi reduhit á un mecanisme formulari, 'l Notari hi sobrará y sols li tocará figurar com un auxiliar del Registrador. Entenentho aixís l' *Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro*, en lloch d' iniciar la obra dels Apéndices en los termes antipatrióticns dels Notaris, ha comensat per interessar á las Corts pera que 'ls lliurin de la dependencia del Registrador, reivindicant al efecte la llibertat é independencia contractual, ab lo qual, ademés, es natural esperar que 's conservés nostra integritat jurídica, que es la aspiració justa y noble del pays; integritat jurídica perturbada per aquesta dependencia que han fet major la oficiositat y 'l servilisme.

Ho té ben entés lo *Col·legi de Notaris*

Ara ja sols faltaria que la major part dels notaris catalans, obehint á la veu de son cor que quasi tots senten bategar per la Patria, y des-

atenent tota mena de temor pels perjudicis que una noble actitut los pogués irrogar, s' unissin fermament y protestessin ab la deguda energía contra l' imprudent acort de la Corporació que tan malament avuy los representa.

LO «CENTRE CATALÁ» DE MADRIT

Com déyam en nostre darrer número, s' ha constituhit ja aqueixa nova associació que presentantse per ara verdaderament catalana comensa per usar com á llengua oficial la de casa.

Aquesta circunstancia y la de portar aquest *Centre* un objectiu molt més digne que son antecessor lo difunt y desacreditat *Centro Catalan*, nos han impulsat á reproduhir la adjunta Circular que ha publicat la nova societat al constituhirse. Veritat que sas declaracions son vagas, veritat que algunas de las firmas que 'l suscriuhen acreditan poch son amor á Catalunya figurant en partits polítichs enemichs de nostra terra; pero no hem de ser exigents, demanant impossibles.

Per avuy contentemnos ab que creyentho ó nó, hi hagi un cert número de gent que vol pagar tribut á la opinió pública autorisant ab sa firma documents com aquest:

Centre Catalá de Madrit.—Sr. D.....—Molt senyor nostre: vensudas felisment certas dificultats que tota idea naixent trova al encarnarse en la realitat, y encare més quan té la importancia que 'ns complauhém en atribuhir á la nostra, tenim la satisfacció d' innovar á V. que ha quedat definitivament establerta en eixa Vila de Madrit, la tant desitjada Associació general dels fills de nostra aymada terra ab lo nom de *Centre Catalá;* qual Associació com se llegeix en sos Estatuts, té per objecte la defensa dels interessos morals y materials de Catalunya, y 'l foment de las mútuas relacions d' amistat y de protecció entre 'ls associats proporcionántloshi instrucció, auxili y esbargiment.

No duptém que eixa nova li será agradosa, y que al considerar de més á més la forma genial y propia ab que li fem lo manifest dels propósits de nostra Institució, ne tindrá V. més que prou pera ben judicar del carácter é importancia de la mateixa, aixís com també de la conveniencia d' interessarhi son viu patriotisme y son clar enteniment, ajudantnos á portar endevant, y per camins sempre franchs y sempre drets, una obra que ben endressada, com ab la ajuda de Deu esperém que ho será, pot ésser no sols d' honra veritable y de llegitim profit pera tots nostres compatricis, sino de grans resultats y conseqüencias pera la nostra benvolguda Catalunya, que tant necessita l' esfors de tots sos fills, y pera la Espanya entera, qui, certament, si algun jorn ha de tornar á ésser gran, no ho será sino per l' esfors de tota sa fillada, degudament acoblada, segons sa providencial lley histórica, sota 'ls plechs gloriosos de sas antiguas banderas.

Una colonia tan nombrosa com es la catalana á Madrit ni pot ni deu

viure esbarriada com fins ara ha viscut, sens cap vincle d' unió ni cap lligám de comunitat. Si en veritat s' ha pogut dir sempre que la unió fá la forsa, los qui forman part d' eixa colonia reben forts danys y greus perjudicis de viure uns envers altres desconeguts y allunyats. Units foren un poble, los representants morals de Catalunya; desunits son fills perduts de qui no 's poden refiar ni llur mare ni llurs germans, puig que 'ls danys y perjudicis que per son deslligament ells s' ocasionan, arrivan y s' extenen á tota la Catalunya y á tots los bons fills d' ella, en qualsevol part del mon hont visquen ó 's troven.

Necessari es, donchs, á tots quan menys un centre ó casa comunal sabiament regida, en quals escons com en los de la anyorada llar payral, vingan ó pugan venir tots los qui tenen sang de la mateixa nissaga á encaixar sas mans, á entaular conversa, á cercar delit, á referse y agombolarse, á trovar caliu de familia, á respirar ayre de patria y á tractar germanalment, units de cor y de pensa, sens divisions ni bándols de cap mena, de lo que á aqueixa bona mare y á tots sos fills més de dret los pertoca.

Necessari es que hi haja una Institució viventa y forta, plena de consell y rica de sava, d' hont surten totas las iniciativas que interessan á tots, tant á la mare patria com als bons germans, y que ab la empenta y cop de má de tots, com se sol dintre de nostras familias ab los manaments del cap de casa, se pugan portar ab llestesa y acert, á compliment.

Necessari es, que hi haja una forma social establerta, patronal y germanal á la vegada, que sume y multiplique las forsas de cada hú per las de tots, y aumentant ab la válua de tots sa propia válua y posant aquesta per fonament y repeu á la de tots, puga cumplir ab general profit sos oficis veritables de patronat y de germanó, com bé li escau.

Y aqueixa necessitat que existiria en qualsevol indret del mon hont se trovés, adhuc menys nombrosa una colonia catalana—y que per ésser tal necessitat tractan nostres compatricis per tot arreu de cumplir ó satisfer—ressurt encare més aquí á Madrit, per ésser aqueix lo punt de residencia dels Goberns de tota la Espanya y lo lloch ahont, avuy per avuy, ha de venir Catalunya, com totas las hispánicas regions, á pledejar contra del centralisme sos drets y sas aspiracions.

Forsa es que 'ls catalans d' aquí y fora d' aquí entengan, com los fills de totas las demés regions, que la millor manera d' ésser representants es representarse á sí mateixos, això es, per medi d' aplechs ó associacions hont may las corrents individuals ó personals, com are se sol, sino las corporativas y nacionals, com convindria, per forsa y necessitat hajan de guanyar ó prevaléixer.

Mes per això ningú entenga ó vulla entendre que si nosaltres tractém d' enaltir á la nostra benvolguda Catalunya ab la demunt dita Associació y comunal esfors de sa fillada, procurantli per medis honrats y lícits justicia pera son dret, respecte pera sa historia, conreu y alé de vida pera sa llengua, protecció pera sos trevalls; si nosaltres la desitjém aquí forta y dignament representada per la colonia catalana, si pera aqueixa volém la organisació més perfecta possible, y que millor establesca sa personalitat y assegure l' exercici de sas funcions; ningú per això—repetim—entenga ó vulla entendre que sia ó haja d' ésser pera minvar las bonas relacions y corals sentiments que 'ns uneixen ab los caballareschs fills d'

aquesta terra á la qui estimám, com ni tampoch en desfalch del amor y avinensa que en bon hora tenim y guardém ab las colonias de las demés regions nacionals.

Sí. Nosaltres quan pensém en lo bé y en la gloria de Catalunya, pensém en lo bé y la gloria de tota Espanya; quan trevallém, patím ó morím per la una, trevallém, patím ó morím pera la altre; perque sabém que no podém ésser bons espanyols, sino essent bons catalans, sabém que de cap altre manera podém ésser millors espanyols.

Dintre la gran unitat de la Nació espanyola, nosaltres hi veyém é hi volém veure sempre existenta la gran varietat dels antichs reyalmes y de las históricas regions, y tenim aquella unitat per la més gran y viventa y admirable als ulls de tothóm, com més gran y viventa y admirable sia eixa varietat. Volém, sí, volém la unitat dintre la varietat de la vida. Aborrim, y aborrim ab tot lo cor, la unitat en la uniformitat de la mort. Volém viure, sí, volém viure. Volém ésser lo que forem; volém ésser lo que som.

Catalunya, en veritat, tantost si es coneguda d' aquells que convindria que ho fos, y que res tampoch hi perdrian ab semblant coneixement. Se capolan sas institucions sens estudiarlas. Se deslloriga son dret sens capirlo. Se trenca sa historia sens repassarla. Sa literatura es menyspreada, sens ésser llegida; sa llengua aborrida, sens ésser compresa; sa industria malmesa, sens ésser preuhada. S' escárneix son accent, se maltracta son carácter, se critican sos sentiments, se bescantan sas aspiracions, se refusan sas tendencias, s' esguerran sos ideals sens per aixó enfondarshi gens en llur exámen, ni gayre bé pararhi esment. Y Catalunya, ab tot y á despit de tot, pensa y somia, trevalla y avensa, sens treva ni repós, pera son propi bé y pera 'l bé d' Espanya, de la Espanya d' avuy y de la del esdevenidor.

Convé, donchs, en certa manera, que Catalunya se 'n vingue á Madrit, ó millor que la que s' hi trova s' hi donga á conéixer tal com es, y sia la colonia catalana d' eixa Cort lo mirall de cos enter hont aquella de cap á peus s' hi veja retratada. Convé que puig que hi té gran nombre de catalans residents en eixa Vila, sian ells qui representin en tot quan se puga, colectivament á la nostra terra, y la fassan conéixer, estimar y respectar de tothóm, defensant sos drets é interessos. Convé que s' unescan tots los pensaments y totas las forsas en una sola forsa y un sol pensament, que tingan per órguen y expressió la Associació general que anomenám *Centre Catalá* de Madrit, forma sens dupte la més práctica que are com are pot pendre nostre regionalisme. Convé que ab tal fi vingan además á omplir las fileras y atapahir los rengles de la Associació com á protectors ó numeraris ó be corresponsals tots los bons catalans, aixis d' aquí com de per tot arreu, pera ajudar á llur propia defensa y á la de nostra bona mare. Y convé que ab tot lo concurs de tots, de paraula y per escrit, ab rahons y ab exemples, ab dits y ab fets y ab tota mena de manifestacions dignas y honradas fassa sentir lo *Centre Catalá* 'l pes y forsa de sa enlayrada representació en defensa de tot quant nos interessa desde 'l dret fins al trevall, desde la llengua, las lletras y las arts, fins á la agricultura, la industria y lo comers.

Convensuts de que V. com bon catalá, coneixedor y aymador de la nostra nadiua terra, comparteix nostra manera de pensar y de sentir, en

quant pertanyent á ella nos havém permés exposarli, ab la claretat propia de la nostra rassa, tenim la honra de repetirli la nostra atenta invitació pera que se servesca venir á pendre part en las patrióticas tascas de nostra Associació, juntant son preuhat nom y sos esforsos als de nostres consocis á fi y efecte de trevallar tots plegats pera 'l bé de Catalunya y dels catalans, segur de que tant la una com los altres n' hi sentirán molt de grat y particularment los sotscrits, qui ab aquest motiu se complauhen en renovarli 'l testimoni de sa major consideració y alta estima ab que son de V.—A. S. S.—Q. L. B. L. M.

Lo Marqués d' Aguilar.—Arthur Albareda y Falcon.—Víctor Balaguer.—Teodor Baró.—Manel de Bofarull y de Palau.—Marian Borrell y Folch.—Andreu Brasés y Trias.—Joseph M. Cabanellas.—Camilo Calvet.—Joaquim Carbonell.—Lo Compte de Caspe.—Ubald Castells.—Joaquim Castellá y Oliveras.—Manel Caviggioli.—Manel Cendra.—Serapi Clavell.—Joan J. Clot y Riera.—Jaume Clot y Riera.—Roman Cañellas.—Claudi Estrada.—Joseph A. Faquineto Berini.—Joseph Feliu y Codina.—Lluis de Figuerola y Ferretty.—Marian Figuls y Esteve.—Joseph Graell.—Frederich Grases y Riera.—Joseph Grases y Riera.—Bonaventura Guixer Valldaura.—Joseph Inglada.—Joseph de Letamendi.—Miquel Lorenzale Pujals.—Andreu Llauradó.—Agustí Mañá.—Joaquim Marin y Carbonell.—Joan Miralles.—Ernest Moliné y Brasés.—Joseph Monclús Cabanellas.—Joan Monclús Cabanellas.—Eduart Mosso.—Lo Marqués de Montroig.—Joan Moré y Abel.—Pere Muntañola.—Timoteo Padrós y Parals.—Alexandre Peray.—Francisco Pi y Margall.—Joseph Puig y Cadafalch.—Miquel Puig y Monserrat.—Geroni Queralt y Cases.—Joan Ramos de la Vega.—Enrich Ramos de la Vega.—Joseph Rogent y Pedrosa.—Joseph Rius y Casas.—Ricart Robreño Zanne.—Joan Roig y Bofill.—Jaume Salvador Pagés.—César Salvador Pagés.—Baldomero Santigós Baucell—Joseph Surroca y Grau.—Salvi Valentí Vivó.—Ricart Ventosa y Rodon.—don.—Joseph Verges.—Ramon Vinader.—Ramon Anglés y Llauradó.

LA JUNTA ORGANISADORA

Manel de Bofarull, President.—*Joan J. Clot*, Vis-president.—*Pere Muntañola*, Tresorer.—*Andreu Brasés*, Contador.—*Ubald Castells, Joseph Riu*, Secretaris.

Madrit 12 d' Abril de 1890.

L' AUSENCIA DE LA PATRIA

CARTA D' UN EMIGRANT

(A mon estimat amich En J. Hernando Palmés)

Avuy deu anys cumpleixen, mare aymada,
d' aquella trista diada
en que, ab amor besáreu lo meu front,
arrasantlo ab los plors de despedida,
lo jorn de ma partida
á las terras ardentas del Nou Mon.

¡Qui 'm hagués vist llavors y 'm vegés are!
¡oh, si ho vejessiu, mare,
com han passat los anys pe 'l demunt meu!
Ma cabellera negra y encrespada
avuy se m' es tornada
com sálzer ploraner cubert de neu.

Lo front nevat y llís qu' á ma partida
besáreu entendrida
¡com l' han tornat las penas y 'ls afanys!
Colrat y plé d' arrugas lo veuriau
y en va m' hi cercariau
la vida y la frescor de mos trenta anys.

¡L' anyoransa 'm consúm, mare estimada!

Lluny de la terra aymada
lo cor no pot trovar pau ni conhort;
la set del amor patri 'l torna hidrópich;
es com la flor del Trópich
quan la trasplantan entre 'ls gels del Nort.

¡Oh benhaja la nit; benhaja l' hora
en que lo cor qu' anyora
per l' angel dels bells somnis transportat,
vola joyós cap á la patria aymada
cercantne la rosada
qu' humiteja son cálzer mustigat.

¡Mes ay! se 'n va la nit y 'l somni ab ella;
somriu l' aubada bella;
los aucells se despertan en son niu,
y entre 'l concert de sa armonía hermosa
no s' hi sent pas l' alosa...
no s' hi sent pas lo rossinyol festiu.

Los cants desconeguts de l' aucellada,
al despuntar l' aubada
ja cridan á mon cor—ets foraster;—
tocant á missa ó tritllejant galanas,
m' ho diuhen las campanas
quan escampan sa veu desde 'l cloquer.

¡Quin despertar mes trist! La llum del día
al naixer ja destría
una gota de fel dintre mon cor,
qu' al resóldrers escampa vaporosa
una boyra confosa
que puja als ulls y 's converteix en plor.

Del cor s' ensenyoreja la tristesa...
la llágrima despresa
se gela en la retina y no 's consúm,
y com glassa de dol als ulls posada
li roba á la mirada
las maravellas del coló y la llum.

Y ja no 's sent en res la nota alegre
per tot aquell tó negre
qu' escampa 'l dol y la tristesa arreu;
Ficso 'ls ulls en la terra y la veig trista;
aixeco al cel la vista
y 'l trobo fosch y com deixat de Deu.

En va pera endolsirne ma anyoransa
me brindan ab gaubansa
la copa del amor y l' amistat;
jo l' apuro agrahit y ab fé sens treva...
¡mes ay, mareta meva!
es un amor que sembla caritat.

¡Quin dolor mes intens, mare estimada!
sa greu esgarrapada
m' afeixuga ab lo pés dels desconhorts.
Per tot fredor y fosca que m' aterra;
lo cor, lluny de la terra,
viu no mes d' esperansas y recorts.

Viu dels recorts qu' alentan ab gaubansa
la férvida esperansa
de reveurer la terra hont hem nascut;
que pe 'l cor desterrat que 'l dol flagella,
torná á sa pátria bella
es recobrar lo paradís perdut.

¡Qui pogués recobrarlo, mare aymada!
¡qui en rápida volada
pogués atravessar lo mar inmens,
y sentir en mos llavis amorosos
los besos xardorosos
que 'm donaríau ab amor intens!

¡Qui pogués ovirar ab ditxa inmensa
lo lloch de sa naixensa,
bresca d' amor que vessa goig sens fi!
¡Qui pogués veurer l' anyorada platxa,
y respirar la ratxa
del ayre salinós del mar llatí!

¡Mes ay, mare del cor! un jou de ferro
me lliga á aquest desterro
y empresona mon cor ab greu trastorn;
Si l' anyoransa no 'm consum ¡oh mare!
es perqué alento encare
l' ilusió encisadora del retorn.

Jo espero 'l dols moment de la tornada
¡oh mare idolatrada!
y l' espero febrós y ab viu anhel,
tal com l' ánima trista y pecadora
qu' al Purgatori plora
espera 'l dols moment d' entrá en lo cel.

Deu no voldrá llevarme l' alegría
que á l' ánima extasía,
y 'm tornará á la patria que m' atrau;
Pregueu perque lo fret de l' anyoransa
no geli ma esperansa...
oh mare del meu cor, ab Deu siau.

MANEL RIBOT Y SERRA.

NOVAS

Ahir vespre comensaren en la Parroquia de Sant Felix las solemnes festas en obsequi á la excelsa Patrona de Catalunya Ntra. Sra. de Montserrat.

Avuy matí á las 8 hi haurá comunió general. A las 10 Ofici á gran orquesta y Escolanía. Al vespre se fará la funció acostumada ab gran solemnitat, fent lo panegírich de las glorias de la nostra Moreneta lo Rvnt. don Joan Fábregas.

En l' altar major se colocará com es costum de tots los anys la perspectiva que figura l' histórica Montanya emblema de nostras tradicions.

Los síndichs y classificadors del Gremi de Venedors d' oli y vinagre convidan á sos agremiats á la reunió que tindrá lloch demá dilluns día 28 á las 3 de la tarde en lo local del *Foment Mercantil, Industrial y Agrícola* pera celebrar lo judici d' agravis.

La Societat Pitarra está preparant una vetllada dramática que donará en lo Teatro Parrenyo lo día 3 del vinent Maig, posantse en escena lo drama en 3 actes del popular poeta don Frederich Soler *Lo Lliri d' aygua*, y la pessa en un acte *Enredos*.

La important associació de Barcelona l' *Associació Catalanista d' Excursions Científicas*, celebrá lo passat dimecres al vespre una vetllada literaria en honor de Sant Jordi, Patró de Catalunya.

A mes del discurs del President, Sr. Ubach y Vinyeta, se llegiren poesías dels mes celebrats poetas catalans, acabant la festa ab un eloquent discurs de gracias del senyor Bulbena.

Los síndichs y classificadors del Gremi de Forners convidan á sos agremiats á la reunió que tindrá lloch 'l día 29 del corrent á las 4 de la tarde en lo *Foment Mercantil, Industrial y Agrícola* pera celebrar lo judici d' agravis.

Aquesta tarde se posará en escena en lo Teatro dels Camps de Recreo, la magnífica sarsuela en 3 actes y 8 quadros del Mtre. Fernandez Caballero, *El Salto del Pasiego*, y per la nit l' estreno de la popular sarsuela en 4 actes del Mtre. Cereceda, *Pepe-Hillo*.

Tenim present lo núm. 84 del Butlletí del *Banch Vitalici de Catalunya* qu' inserta com de costum la relació dels nous segurs subscrits durant los primers tres mesos de l' any corrent, que representan un capital de mes de dos milions siscentas mil pessetas. També detalla 'ls sinistres satisfets en lo mateix espay de temps, quals beneficiaris han cobrat ben avora de *cent cinquanta mil pessetas*. Las apuntacions precedents, patentisan lo gran increment que va prenent lo citat *Banch* de lo que 'ns alegrém, ja que 's tracta d' una Companyia de segurs sobre la vida, si be espanyola, genuhinament catalana.

Lo dimars sortí de Catalunya pera empendre un llarch viatje per Inglaterra y Alemania, nostre estimat amich, l' ilustrat industrial don Ferrán Alsina.

Li desitjém un felís viatje.

En virtut de las darreras oposicions, ha quedat nombrada Mestra de párvuls d' aquesta ciutat la senyora donya María Vilá y Pinyol.

Ha sortit á llum lo número 234 de *La Ilustració Catalana* que publica un preciós retrato del conegut enginyer don Eduart Maristany, director del Túnel de la Argentera.

Además termina definitivament en dit número la revista industrial de Sabadell l' actiu cronista senyor García del Real, qui parla de sa visita als magatzems de desperdicis del *Gremi de Fabricants* y al vapor dels senyors Duch y Ferrer. Además fa entussiastas elogis del conegut pintor resident en aquesta, don Agustí Vila.

Se torna á parlar de que en las Corts s' obrirá un debat pera tractar la conveniencia de establir un *modus vivendi* comercial ab la nació portuguesa.

Un dels que preten iniciarlo ab mes empenyo es lo diputat catalá don Frederich Pons y Montells.

Y tot será inútil.

Un periódich remenant documents antichs, ha trobat que 'l baluart de las Pussas de la vehina capital, va ser construhit per la ciutat, sobre terreno propi del municipi barceloní, haventse invertit en la construcció la cantitat de 3,000 lliuras.

Y ara resulta que, sent propi de Barcelona, aquesta n' ha pagat pera que se li reconegui tal dret la quantitat de *un milló setcentas mil pessetas*.

Lo fet de que la construcció de aquella part de las Dressanas va ser costejada per la ciutat, está consignat en una gran lápida de pedra, empotrada junt á la porta de Santa Madrona.

Per cert que fins fa poch, quan algún curiós se aturava á llegir la lápida, se li acostava 'l centinella, y 'l feya marxar, com si hi hagués la consigna de que no 's descubrís aquest fet.

Veliaquí una petita idea de lo que succeheix ab las llibertats de Catalunya.

Perteneixentli á aquesta se 'ls hi fan ignorar á sos fills amagantloshi sa Historia en los llibres d' ensenyansa oficial.

Y 'l día que las vullguém recobrar, potser haurém de pagarlas á preu de sanch.

En una de las darreras sessións de la Diputació Provincial de Barcelona 's doná compte d' una Circular del Ministeri de la Gobernació, manant que las Diputacions hi fagin mes economías en sos Pressupostos.

Aquesta Circular fou acullida ab gran indignació per aquell Cos Provincial, que ha redactat una enérgica Protesta rebutjant los cárrechs que 'l referit document conté ab carácter general, en la part que correspon á la Diputació de Barcelona; puig no es just que 's vullguin convertir aqueixas Corporacions en Oficinas-Sucursals del Gobern de Madrid.

Nos agrada veurer de tant en tant aqueixas débils reminiscencias de la dignitat y de la fermesa dels descendents de 'n Fivaller y de 'n Claris.

¡Llástima que sols siguin reminiscencias!

Continúa en la *Academia de Jurisprudencia y Llegislació* la discussió sobre l' actitut que deu guardar aquest important centro contra 'ls Apéndices del Códich Civil.

En aquesta sessió consumiren torn á favor de las solucions mes patrióticas los distingits advocats don Joseph Pella y Forgas, don Felip Bertrán y de Amat, y don Ramon M.ª Catá de la Torre y don Joan de Deu Trias, quals noms consiguém ab gust.

En dita sessió fou rebutjat lo *Dictamen* que 's redactá contra 'l de la Ponencia, pera tranzigir ab la obra dels polítichs centralisadors.

Ara s' entrará á discutir lo *Dictamen* de la Ponencia, que es lo mes catalá y, per lo tant, 'l que desitjaríam fos unánimament aprobat.

Mereix ser reproduhit lo següent patriótich telégrama que desde la vehina capital se li ha remés al Gobern:

"Excm. senyor ministre de Foment.—La Associació d' Enginyers Industrials de Barcelona, enterada del projecte de lley sobre ferro-carrils secundaris, creu son deber reclamar s' inclogui en dit projecte la condició de que tot lo material pera la construcció y explotació sia fabricat en Espanya, puig aquesta Associació regoneix que existeixen elements pera suministrarlo en condicions ventatjosas, no sols pera la nació sino també pera las mateixas empresas."

Hem tingut ocasió de veurer un curiosíssim llibret imprés fa poch en una masía de Font-Rosada (terme de Esparraguera), qual títul es aquest: *Miscelánea históricas y políticas sobre la guerra de Cataluña desde el año 1639, original de don Alberto de Torme y Liari.*

L' erudit escriptor alemany Joan Fastenralh acaba de publicar á Leipzig un llibre de gran estimació pera 'ls catalans. Comensa ab un estudi conciensut y sumament encomiástich de la nostra llengua, que posa al cap de las fillas de la llatina, estenentse en consideracions molt atinadas sobre 'l renaixement literari de Catalunya. Forma 'l cos de la obra un sens número de poesías de la major part dels poetas catalans escrupulosament vertidas per ell á la llengua alemana.

Prometém ocuparnos extensament d' aquesta obra que es un monument valiosíssim aixecat per lo senyor Fastenralh á la llengua catalana, de lo que li ha de quedar agrahidíssima nostra patria.

Y á propósit d' aquest distingit escriptor, sembla que corra la veu de que 'l diumenge próxim se trobará á Barcelona ab l' objecte d' assistir ab sa il-lustre esposa, poetisa també, á la solemne festa dels *Jochs Florals.*

Desitjariam que 's confirmés la noticia pera que 'ls literats catalans poguessin expressarli la viva gratitut que senten per son valiós afecte al nostre Renaixement.

Lo dimars passat s' estrená ab molt bon éxit en lo Teatre Catalá de Barcelona una comedia en un acte, original del nostre estimat colaborador lo llorejat poeta don Víctor Brossa y Sangerman, ab lo títul de *Lo fill de la dona.*

Dintre poch s' estrenará en lo mateix teatre un nou drama en tres actes, *Lo castell y la masía*, degut al conegut escriptor don Conrat Roure.

Lo *Centre Catalá* de Valls, ha quedat constituhit, havent nombrat la següent Junta Directiva:

President, don Joseph Gatell.—Vice-President, don Ramon Abelló.—Secretari, don Lluis Vidal.—Vice-secretari, don Laurcá Plana.—Tresorer, don Salvador Figarola.—

Comptador, don Joseph Bonet.—Vocals, don Francesch Pons, don Pere Mialet y don Artemi Padrí.

Lo diumenge passat doná una notable conferencia agrícola en Sant Celoni, lo distingit Director de *L' Art del Pagés*, senyor Tobella, qual nom es ja avuy dia justament popular entre 'ls pagesos catalans.

Diu *El Tarrasense* que varias casas industrials de la vehina ciutat han rebut numerosas demandas dels comerciants portuguesos.

Ho consignèm ab gust.

Fem nostre aquest oportunissim *suelto* de *L' Arch de Sant Martí:*

Hem rebut los Estatuts de l' *Asociación Excursionista de Velocipedistas*, primera que s' ha constituhit á Espanya.

Aplaudim la creació de la esmentada Sociedad y la idea que patrocina, puig que en lo citat Reglament explica prou bé ab quant entussiasme y serietat s' ha creat en assamblea lo numerós estol de velocipedistas; pero sentím moltíssim no poguer aplaudir lo primer acte portat á cap pera los excursionistas.

Lo Reglament es redactat en llengua castellana, y á nostre concepte desmereix molt la idea que 'ls ha fet reunir.

En Catalunya y en altras regions existeixen moltas corporacions excursionistas, y totas ellas ostentan en son títul y reglaments la llengua de la regió que perteneixen. Y com aquesta es l' única que s' ha constituhit en Catalunya, que té llengua propia, sens necessitat de manllevarna de forastera, per aixó no estém conformes ab que 'l llenguatje oficial de la societat siga 'l mateix llenguatje *oficial* dels comissionistas d' apremis, que van de poble en poble fent excursions, per esquilmar á tots los habitants; com van de poble en poble nostres amichs, los novells excursionistas, pera estudiar l' antich, y admirar lo bell, y copiar fotográficament los valls, monuments, etc.

Permetins aquesta comparansa; pero confessin ells mateixos que produheix mal efecte l' estudiar lo pays catalá y descriurel en castellá.

Nos volém creurer que no ha sigut intencionat lo redactar en llengua forastera 'ls Estatuts de sa Associació, y que aquesta omissió la subsanarán, essent nosaltres los primers en fer constar que Catalunya té totas las associacions excursionistas verament catalanas.

ANUNCIS OFICIALS

BANCH DE SABADELL

Tancada definitivament la suscripció y verificat lo remate de las *cinch' mil accions* emisibles, en sessió pública de la Junta de gobern que ha tingut lloch en aquesta fetxa, quedan exposats los resultats en lo lloch de costum d' aquesta Societat.

Los senyors suscriptors y rematents tindrán de passar á recullir las accions que 'ls hi hagi correspost y cumplimentar son import en los dias feyners compresos entre 'l 1.er y 15 del prop-vinent Maig, de nou á dotze del matí.

Los postors quals proposicions han resultat inadmissibles, podrán passar á recullir lo respectiu dipósit metálich que efectuaren pera péndrer part en la subasta, desde avuy, també de 9 á 12 del matí.

Sabadell 16 Abril de 1890.—Pel Banch de Sabadell. L' Administrador, *P. Llonch y Font.*

CONSISTORIS DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

CONTINUACIÓ DE LA LLISTA DE LAS COMPOSICIONS REBUDAS PERA 'L CERTÁMEN D' ENGUANY

133. Castillejos. *El conde de Reus... siempre primero en el peligro.* (O'Donell).—134. L' amor malalt. *De llarga malaltia.*—135. La primera volada. *Una reixa sepa-*

rava.—136. Lo mal feyner. *¡Pobre minyó!*—137. La nit dels morts. *Eix jorn com en pena las ánimas van.*—138. Parents. *Parientes y trastos viejos... (refran popular)*—139. Llegenda. *Redempció.*—140. Missatje. *¡Obriu prompte!*—141. La sardana. *Ayres del Ampurdá.*—142. Idili. *Del natural.*—143 La Bonaventura. *Los tractats de comers han acabat d' aclapir la nostra agricultura, etc.*—144. Cansó. *Bella de vos som amorós,—ja fosseu mia (Pere Serafí).*—145. La sabateta al balcó. *Reges Arabum et Saba dona abdueent* (Psalmo LXXI.)—146. La mort del soldat. *¡Guerra malehida!*—147. Las cansons de la terra. *¡Vergonya!*—148. Himne Nacional de Catalunya. *Patria y Llibertad.*—149. Lo cant de la sirena. *¿La rassa dels héroes que ja s' ha extingit?*—150. A Montjuich. *Patria.*—151. La mar y la montanya. *Misteri.*—152. A S. M. C. Donya María Cristina Reyna Regent d' Espanya, etc. *La grandesa d' ánimo es un dot, etc.*—153. A la distinguida é inspirada poetisa catalana D.ª María Josepha Massanés. *Lo geni es digne d' encomi.*—154. D. Joan Prim, marqués de los Castillejos en lo parch de Barcelona. *La terra está en lo cel com la Creu del Sur.* (Flammarion).—155. La Patria, fé y amor. *Salus populi suprema lex est.*—156. Recort. *No 'm matan per ser traidor,—ni tampoch per ser cap lladre.* (Bach de Roda).—157. Marina. *Amor.*—158. La Trapera. *Quelcom del agre del terrer.*—159. Lo somni de Sant Joseph. *Et Verbum caro factum est.*—160. Estisoradas. *¿Que no ho sabs?*—161. Danza. *Ceres.*—162. No es bon casat. *A qui pujant la serra—sab olvidar lo mon. (Cansó popular).*—163. Al grandiós Certámen Internacional de Barcelona. *La nostra Exposició Universal glorifica á la Espanya, etc.*—164. A la Exposició Universal de Barcelona del any 1888. *Siendo estos parques y jardines bellos.*—165. Com deu organisarse 'l Catalanisme pera influhir fortament en la politica espanyola á favor de las reivindicacions de Catalunya. *Ningú 'm guardará millor—que ma propia llibertat.* (D. V. G.)—166. Diálech. *Lo rey y 'l general.*—167. Los castells de Montserrat. *¿Ets tu feréstech héroe—d' atlética figura (Ad. Blanch).*—168. Resignació. *Cal patí en la terra—per guanyar en lo cel.*—169. Vida per vida. *A tal mestre tal deixeble.*—170. Lo más. *Semper semperque.*—171. A María. *Amor.*—172. La Sardana. *Ayre.*—173. Panissars. *Pro patria.*—174. Lo bateig. *Costums del Vallés.*—175. La edat de pedra. *Fecit illum ad similitudinem suam.*—176. Visió. *Fides.*—177. Fi desconsoladora. *Fides.*—178. L'hermita de la cova. *Fides.*—179. Las orenetas. *Esperansa.*—180. Lo Palau de la Poesia. *Lux.*—181. L' arbre centenari. *Patria, fé y amor.*—182. L' arpa y la espasa. *Lo sentiment y la forsa.*—183. Las duas horas. *L' una curta l' altra llarga.*—184. Fé y Amor. *A la Srta. D.ª...*—185. Ripoll. *Vivos voco, Mortuos plango. Fulgura frango.*—186. Intima. *¡Oh quin bon temps!*—187. Quadret.—188. A la bona memoria de D.ª María Josepha Massanés. *Per esta vall funesta—de plors y dol.* (Maria Josepha Massanés).—189. Maria Josepha Massanés. *Son cor era un verger de dolsa flayre.*—190. Josepha Massanés. *Poetisa y dama.*—191. Selos. *Qui no 'n té.*—192. Recansas y Anyors. ···—193. A Catalunya. *Patria.*—194. Anécdota. *Dama Fortuna.*—195. L' ingrata. *¿Qui es ella?*—196. Himne. *Tot per Catalunya.*—197. Lo Temps. ·'·—198. Himne de Renaixement catalá. *Surge.*—199. La Exposició Universal de Barcelona. *Catalunya fora mes endevant si no tingués que arrossegar tanta càrrega, etc.*—200. La Exposició de Barcelona. *Patria avant, avant.*—201. La corona de dol. *Jochs Florals* 1890.—202. A la Exposició Universal de Barcelona. *Labor improbus omnia vincit*—203. Barcelona. 1888.—204. A Catalunya. *Mentres reb de la pluja las fuetadas—lo pabelló sens murmurá sufreix,* etc. (Rubió y Ors).—205. La batalla de la pau. *Pro aris et focis.*—206. L'esmolet. *Anyorament.*—207. Cant á la Exposició Universal de Barcelona. *Las Exposiciones son templos alzados al trabajo.*—208. A Barcelona en 1888. *Ara y encara.*—209. Penas y glorias. *De* 1714 *á* 1888.—210. La primera Exposició Universal de Barcelona. *¡Gloria!*—211. Gloria catalana. *Verdaderament fou una gloria per Catalunya,* etc.—212. A la Exposició Universal de Barcelona. *A cantarte m' atreveixo—jo l' últim del catalans,* etc.—213. Gloria á la Exposició Universal de Barcelona. *Cantar jo voldria, oh patria estimada,* etc., (Eussebi Pascual).—214. L' Exposició de Barcelona. *Gloria.*—215. Recort de la Exposició Universal de Barcelona de 1888.—216. Gloria á la Exposició. 1715 1888.—217. A Barcelona ab motiu de la Exposició Universal de 1888 —218. Progrés. *Barcelona, avant, avant!!*—219. A la primera Exposició Universal de Barcelona. *Gloria y grandesa.*—220. La bandera catalana. *Gloria, laus, honor.*—221. La festa de la Pau. *La fé ha vensut al dupte.*

Barcelona 16 d' Abril de 1890.—Lo Secretari, *Sebastiá Farnés.*

Imprempta y Enquadernacions de J. Comas, Madoz 31 y 35 y Sol 138, teléfono n.º 46.—SABADELL.